

Dosarul nr. 3ra-442/19

Prima instanță: Jud. Soroca, sediul Central (jud. C. Botanaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

8 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Marian Radu și Marco Radu împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest”, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Furnizarea Energiei Electrice Nord” cu privire la anularea deciziei și a prescripțiilor de deconectare,

împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de avocatul Victor Felișcan în interesele lui Radu Marian și Radu Marco și s-a menținut hotărârea din 4 aprilie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 24 iulie 2017, Marian Radu și Marco Radu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest”, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „Furnizarea Energiei Electrice Nord” cu privire la anularea deciziei și a prescripțiilor de deconectare.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la data de 17 mai 2017, Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” a expediat în adresa lor prescripțiile cu nr. de ieșire 232 și respectiv nr. 233, prin care s-a notat că, consumatorul este obligat să depună cerere la Societatea pe Acțiuni „Red-Nord Vest”, filiala Soroca pentru a primi aviz de racordare, totodată, fiind avertizați că în caz de neîndeplinire a prescripției, în decurs de 30 zile, instalațiile de utilizare vor fi deconectate de la rețeaua de distribuție în conformitate cu prevederile Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice.

Au invocat că au expediat Agenției cerere prealabilă, întrucât formularul prescripției este aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, precum și că

normele tehnice ale rețelelor electrice și prețurile sunt reglementate și aprobate tot de Agenție, iar conform art.5 și 6 din hotărârea Guvernului nr.767 din 11 august 1997 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică exercită controlul asupra stabilirii tarifelor, calității serviciilor și respectării altor condiții prevăzute în licențe, respectării regulilor pieței, altor reguli și proceduri ce pot fi aprobate de către Agenție. Mai mult, din art.28 (23) lit. e) din Legea nr.105 din 13 martie 2013 privind protecția consumatorilor rezultă că, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică intră în categoria altor organe ale administrației publice abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor în domeniul energetic și de alimentare cu apă și de canalizare, respectiv reclamanții s-au adresat cu cerere prealabilă în adresa Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.

În continuare, prin cererea prealabilă expediată la 30 mai 2017 și recepționată de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică la data de 2 iunie 2017, au specificat că de facto, prescripțiile reprezintă o amenințare, una de deconectare abuzivă de la sursa de energie electrică în situația în care consumatorii nu au posibilitatea de a contracta cu un alt furnizor de energie electrică și că furnizorul aplică eronat prevederile pct.42 din Regulament, or, proprietarii de drept a imobililor au fost și rămân a fi persoane fizice, destinația imobilului nu a fost modificată de către proprietari, contractele încheiate anterior între persoane fizice și furnizorul de energie electrică sunt valabile, precum și s-a solicitat intervenirea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, pentru a preveni cauzarea unui prejudiciu consumatorilor și evident pentru a preveni litigiul în instanța de judecată.

Au relatat că la data de 10 iulie 2017 au recepționat scrisoarea prin care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a notat că, acțiunile operatorului de rețea sunt justificate și se încadrează în prevederile legislației în vigoare, făcând trimitere la pct.42 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice și art. 2 din Legea nr.107 din 27 mai 2016.

În opinia reclamanților, Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” a acționat în detrimentul intereselor legitime ale consumatorilor prin modificarea clauzelor contractuale negociate și care nu pot fi modificate unilateral, urmărind scopul majorării veniturilor în bază de reglementări noi care nu pot afecta raporturile juridice deja născute, aceste raporturi nu au fost declarate nule, respectiv, părții fiind ghidați de interesul economic, aplicând și tratând eronat normele Regulamentului pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, unde în pct.42 este expres prevăzut „dacă se schimbă destinația spațiului locativ, proprietarul, posesorul imobilului este obligat să solicite furnizorului încheierea unui nou contract de furnizare a energiei electrice”.

Au explicat că, norma cuprinsă în pct.42 stabilește condiția - dacă se schimbă destinația spațiului locativ, iar această prerogativă aparține în exclusivitate doar proprietarului bunului imobil, susținând că, Legea civilă nu are caracter retroactiv, iar potrivit art.18 din Legea nr.107 din 26 mai 2016 cu privire la energia electrică, contractele dintre consumatorii finali și subconsumatori care sunt valabile la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, rămân valabile timp de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentei Legi. În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei Legi, Agenția este obligată să elaboreze și să aprobe metodologia de calculare a tarifului reglementat pentru operarea sistemului de distribuție închis și regulamentul privind sistemele de distribuție închise. Legea nr.107 din 26 mai 2016 cu privire la energia electrică a intrat în vigoare la

8 iulie 2016, astfel, furnizorii nefiind în drept să inițieze modificarea contractului cu reclamanții înainte de 8 iulie 2018.

Totodată, reclamanții au afirmat că li s-au cauzat un prejudiciu moral reieșind din refuzul neîntemeiat de a satisface cerințele din cererea prealabilă, art.1 alin.(2), art.25 alin.(3) din Legea contenciosului administrativ și 1404 din Codul civil, relevând că Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică reprezintă o instituție de stat cu atribuții importante de exercitare a controlului asupra tarifelor, calității serviciilor și respectării altor condiții prevăzute în licențe, a regulilor pieței, altor reguli și proceduri, fiind o instituție finanțată de la bugetul de stat, respectiv din contul contribuabililor, reclamanți sperând că Agenția va da o apreciere profesionistă situației, va aplica corect normele legale și va obliga furnizorul să se conformeze legii și practicilor concrete, dar s-a dat prioritate interesului economic, fapt care a provocat reclamanților frustrări și suferințe emoționale legate de refuzul primit, pe care îl consideră neîntemeiat și ilegal.

În drept, și-au întemeiat acțiunea în baza dispozițiilor art. 20, 26 din Constituția Republicii Moldova, art.3 alin.(1), 16, 25 alin.(4) din Legea contenciosului administrativ, art. 6 (5) lit. a) din Legea cu privire la protecția consumatorilor și prevederile art.5, 7, 166 din Codul de procedură civilă.

Reclamanții au solicitat constatarea ilegalității prescripțiilor cu numerele de ieșire 232 și 233 din 17 mai 2017, constatarea ilegală a refuzului și anularea deciziei Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.C201700450 din 6 iulie 2017, încasarea de la pârâtul Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a sumei de 10 000 de lei pentru fiecare, cu titlu de prejudiciu moral cauzat în legătură cu refuzul neîntemeiat de a satisface cerințele din cererea prealabilă și încasarea din contul Societății pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” și a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 4 aprilie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central, acțiunea depusă de către Marian Radu și Marco Radu a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă cererea de apel depusă de avocatul Victor Felișcan în interesele lui Radu Marian și Radu Marco și s-a menținut hotărârea din 4 aprilie 2018 a Judecătoriei Soroca, sediul Central.

În susținerea concluziilor sale, instanțele de judecată au reținut că drept obiect al litigiului în prezența speță constituie anularea prescripțiilor emise de către Societatea pe Acțiuni „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” nr. 232 și nr. 233 din data de 17 mai 2017. În prescripțiile menționate s-a atenționat adresanților prevederile pct. 42 din Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010, care prevede că în cazul în care se schimbă destinația spațiului locativ, proprietarul, posesorul imobilului este obligat să solicite furnizorului încheierea unui nou contract de furnizare a energiei electrice. În cazul utilizării parțiale a spațiului locativ în alte scopuri, consumatorul final este obligat să instaleze echipament de măsurare separat pentru evidența volumului de energie electrică consumat în aceasta parte a imobilului. În cazul nerespectării de către consumatorul final a acestor obligații, furnizorul este în drept să solicite operatorului de rețea să deconecteze locul de consum respectiv după 10 zile calendaristice de la data preîntâmpinării consumatorului prin aviz de deconectare.

În acest context, instanțele de judecată au constatat conform informației oficiale reflectată pe pagina electronică a Ministerului Justiției că, Marian Radu deține autorizație

de notar public nr. 146 din 19 februarie 2011 cu sediul înregistrat pe adresa: xxxxx. De asemenea, Marco Radu deține autorizație de notar public nr. 005 din 7 mai 1998, cu sediul înregistrat pe adresa: xxxxx, fiind elucidată astfel „sediul biroului notarial”.

Respectiv, s-a precizat că întrucât la locurile de consum sus – indicate reclamanții desfășoară activitate profesională de notariat, utilizarea energiei electrice pe adresele respective are loc în alte scopuri decât pentru propriile necesități – ceea ce în condițiile legii cade sub incidența statutului de consumator noncasnic, se implică încheierea unor contracte în conformitate cu clauzele obligatorii ale contractului de furnizare a energiei electrice consumatorului noncasnic, stabilite în Anexa nr. 2 la Regulamentul pentru furnizarea și utilizarea energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 393 din 15 decembrie 2010.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că, prescripțiile emise de către furnizorul de energie electrică, nu afectează în nici un fel dreptul de proprietate al reclamanților sau atributele acestuia, însă, energia electrică de care beneficiază aceștia nu reprezintă un bun conex dreptului de proprietate, ci dimpotrivă este un serviciu public prestat în condițiile strict reglementate de cadrul normativ aplicabil raporturilor juridice pe piața energiei electrice.

Mai mult, instanțele au precizat că răspunsul nr. C201700450 din 6 iulie 2017 a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nu constituie obiect de examinare în contencios administrativ, deoarece în el se conține punctul de vedere al Agenției privind dezacordul cu privire la prescripțiile înaintate reclamanților, iar răspunsul dat nu produce nici un efect juridic față de persoană care l-a solicitat. La fel, s-a notat că, în temeiul Legii instanța nu poate discuta conținutul unui răspuns la o cerere adresată unei autorități publice, deoarece petiționarul nu poate să pretindă ca răspunsul să fie dat conform propriei sale formulări sau într-un anumit sens, după dorința personală, stabilirea răspunsului fiind atributul exclusiv al autorității publice competente.

Succesiv, instanțele de judecată au respins și pretenția de încasare a prejudiciului moral, argumentând că din materialele cauzei nu rezultă că reclamanții au avut de suferit în urma neîndeplinirii obligațiilor de către pârâți, nefiind stabilită culpa acestora, or aceste cerințe nu se încadrează în temeiul legal prevăzut de art. 1404 din Codul civil.

La 31 ianuarie 2019, Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului au indicat că, instanțele ierarhic inferioare au stabilit eronat obiectul litigiului.

Au menționat că însuși Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică prin acțiunile sale a determinat reclamanții/recurenții să se adreseze în instanța de contencios administrativ, însă instanța de apel a ignorat aceste circumstanțe.

Au relatat că instanța de apel a apreciat greșit argumentul instanței de fond precum că prescripțiile în litigiu nu sunt acte administrative și în cazul dat procesul urma a fi încetat, însă deoarece instanța de fond a examinat fondul cauzei, instanța de apel nu va înceta procesul, întrucât soluționarea fondului este o soluție mai favorabilă reclamanților/apelanților.

În opinia recurenților instanța de apel a dat apreciere eronată și încheierii emisă în prima instanță privitor la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată, precum că nu poate fi atacată separat în ordinea 423 alin. (1) și că reprezentantul apelanților urma să

se informeze de pe site-ul oficial al instanței pentru a afla dacă a fost sau nu atacată cu recurs încheierea, fapt ce justifică examinarea pricinii în lipsa reprezentantului reclamantilor.

În drept, Marian Radu și Marco Radu și-au întemeiat recursul în temeiul prevederilor art. 6.1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 1 din Protocolul 1 adițional la CEDO, art. 20, 26 din Constituția Republicii Moldova și art. 5, 7, 432 din Codul de procedură civilă.

Recurenții au solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă, precum și să se dispună încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost recepționată de către recurenți la data de 5 decembrie 2018.

Prin urmare, instanța de recurs precizează că recursul, a fost depus de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan, la 31 ianuarie 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

La 26 februarie 2019, în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Prin referința depusă la data de 13 martie 2019, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil, neîntemeiat și nefondat.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan se referă la dezacordul cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul, exercitat conform secțiunii a II-a, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute la art. 432. alin.(2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii, sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii, doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor, stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu

a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de către Marian Radu și Marco Radu, reprezentați de avocatul Victor Felișcan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu